

6. Макаревич К. Формування професійної культури фахівців сфери гостинності / К. Макаревич // Publishing house Education and Science s.r.o. : Педагогические науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/9_EISN_2007/Pedagogica/21284.doc.htm.

7. Маргітич В. Розробка проекту «Етичного кодексу українського лікаря» – веління часу : Бесіда з президентом всеукраїнського лікарського товариства Любомиром Пирогом / В. Маргітич // Щотижневик АПТЕКА. – 2001. – вересень (№ 37).

8. Панченков А. Навчіть мене чогось, щоби більше не вчитися / А. Панченков // Директор школи. Україна. – 2006. – №3. – с. 15.

9. Педагогічний словник // Шкільний світ. – 2001. – № 6-7 (Дод.). – с. 19.

10. Піддубна Л. Лікар – народу не ворог / Л. Піддубна; Записала О. Дудар // Ваше здоров'я. – 2004. – 20-26 серпня (№ 32). – с. 3.

11. Рейтинг професій // Профорієнтація [Електронний ресурс] – 2007. – Режим доступу: <http://www.profosvita.org.ua/uk/required/articles/10.html>.

12. Слостенін В. А. Педагогіка: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В. А. Слостенін, И. Ф. Исаев, Е. Н. Шиянов; Под ред. В. А. Слостенина. – М.: Издательский центр "Академия", 2002. – 576с.

В статті розкривається содержание понятия «профессиональная культура» в применении к личности врача. Определяется связь понятий «профессиональная культура врача», «профессиональная компетентность» и «медицинская этика». Выделено этапы формирования профессиональной культуры медицинского специалиста и указано на базовую роль в этом процессе медицинского высшего учебного заведения.

The article highlights the substance of the notion «professional culture» as applied to the doctor's personality. The connection between such notions as «doctor's professional culture», «professional competence» and «medical ethics» is determined. The formation stages of medical expert professional culture are singled out, and the basic role in this process of the medical higher education establishment is indicated.

УДК 378.633

А.В. Рибачук
м. Вінниця, Україна

РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Постановка проблеми. Суттєвою ознакою сучасних інноваційних процесів у сфері навчання і виховання є їх технологізація – неухильне дотримання змісту і послідовності етапів впровадження нововведень.

Науково-технічний прогрес зумовив технологізацію не лише матеріального виробництва, а й інтенсивно проник у сферу культури і освіти.

Прагнення постійно оптимізувати навчально-виховний процес зумовило появу нових і вдосконалення використовуваних педагогічних технологій різних рівнів і різної цільової спрямованості. Подальший їх розвиток пов'язаний з орієнтацією на реалізацію сучасних концепцій освіти й виховання.

На державному рівні необхідно враховувати педагогічні закономірності, механізми і феномени, рівень освіченості та культури, правову компетентність та вихованість населення для створення в педагогічно коректній законотворчій політиці високої педагогічної якості кожної правової настанови, а на місцях – для забезпечення педагогічно грамотної муніципальної, управлінської нормотворчості.

Стрижнем систем професійної підготовки, їх творчим механізмом виступають психологічно-педагогічні технології, під час функціонування яких забезпечується зародження, набуття й удосконалення професійних знань, навичок та умінь, звичок, рис, здібностей працівників.

Суспільний розподіл праці зумовлює різноманіття юридичних спеціальностей, професій. Виконання певних видів юридичної діяльності потребує відповідної кваліфікації

фахівця, що, у свою чергу, є неможливим без засвоєння знань необхідного рівня та професійної підготовки.

Впровадження і використання педагогічних технологій у фаховій підготовці юристів займає важливе місце у системі професійної освіти, дає можливість інтенсифікувати навчальний процес, поліпшити якість знань, поглибити знання студентів.

Аналіз попередніх досліджень. Термін «технологія навчання» вітчизняними і зарубіжними педагогами почав вживатися в 60-тих роками. Це поняття не має однозначного пояснення, проте в наукових колах і серед педагогів практиків знаходить все більше поширення.

Історичний аналіз свідчить, що соціально-теоретичні засади педагогічної технології склалися під впливом гуманістичних ідей передових мислителів різних епох, у тому числі наших вітчизняних учених та педагогів Г. Сковороди, К. Ушинського, А. Макаренка, В. Сухомлинського.

Особливого розвитку набули ідеї педагогічних технологій у першій третині ХХ с., зокрема у працях відомих громадсько-політичних діячів та педагогів: П. Біланюка, М. Грушевського, Д. Донцова, І. Крип'яневича, К. Левицького, І. Франуа, А. Шептицького, В. Целевича, І. Ющишина та ін.

Масове запровадження педагогічних технологій відноситься до початку 60-х років. В зарубіжній науці воно пов'язане з іменами Б. Блума, Д. Брунера, Г. Грейса, Дж. Керола, В. Коскарллі, Д. Хамбліна та ін. В українській теорії та практиці освіти технологічний підхід застосований А. Алексюком, В. Бондарем, Я. Бурлакою, В. Лозовою, І. Підласим, А. Фурманом; Росії – Ю. Бабанським, В. Беспалько, П. Гальперінім, М. Клариним, Л. Ландою, А. Ривінім, Н. Талізінною, Н. Щурковою та ін.

Проблема використання і впровадження педагогічних технологій у освітній процес досліджувалась багатьма педагогами. Проте недостатня увага приділяється проблемам впровадження педагогічних технологій у процес фахової підготовки майбутніх юристів. Це питання є досить актуальним нині, воно вимагає ретельного вивчення і створення певної низки навчально-методичної літератури.

Мета статті. З сучасної точки зору технологія навчання - це системний метод організації навчання, спрямований на оптимальну побудову і реалізацію навчально-виховного процесу, який забезпечує інтенсифікацію навчання.

Тільки системний підхід до всіх компонентів дидактичної системи в рамках визначеної технології навчання може вплинути на якість навчального процесу. Такий підхід дає право стверджувати, що розробка проблеми сучасної технології навчання виступає передумовою науково обґрунтованих нововведень в сфері освіти, стратегічних рішень в цій галузі.

Одним з основних елементів сучасної технології навчання повинна бути розробка, створення і використання в навчальному процесі системи засобів навчання, здатних перетворювати навчальну інформацію в знання і уміння студентів на всіх етапах і формах навчання, сприяти його інтенсифікації.

Метою даної статті є простеження важливості використання педагогічних технологій з метою активізації навчального процесу у вищих навчальних закладах, де готують юристів.

Виклад основного матеріалу. Слово «технологія» походить від грецьких *techne* – майстерність, мистецтво і *logos* – наука, закон, знання. Отже, технологія - це знання, наука про майстерність. Перший і серйозний натяк на можливість існування педагогічної технології у сучасному її розумінні знаходимо ще у Я. Коменського. У своїй «Великій дидактиці» він писав: «Ми відважилися обіцяти Велику дидактику, тобто універсальне мистецтво учити всіх усьому. І при цьому вчити з надійним успіхом; так, щоб неспіху настати не могло; вчити швидко, щоб ні в учителів, ні в учнів не було обтяжливості чи нудьги, щоб навчання відбувалося скоріше із найбільшим задоволенням для тої і другої сторони; вчити ґрунтовно, не поверхово, отже, не для форми, а рухаючи учнів до істинних знань, до доброї вдачі і благочестя» [3, с.164].

З визнанням педагогічної технології важливим чинником навчально-виховного процесу

не припинялися спроби з'ясувати її сутності та особливостей. З одного боку це спричинено поглибленням наукового і практичного інтересу до педагогічних технологій як засобу підвищення ефективності навчально-виховного процесу, з іншого – розвитком конкретних педагогічних технологій, у процесі якого розкривались нові їх універсальні сутнісні дані. Підходи дослідників до визначення поняття «педагогічна технологія» різноманітні.

Академік Н. Талізін наголошує, що в навчальному процесі у всі часи реалізовувалась технологія навчання. З її точки зору сучасна технологія навчання полягає у визначенні найбільш раціональних способів досягнення поставленої навчальної мети. При цьому навчальний процес потрібно розглядати комплексно, як систему, яка вбирає в себе наукову організацію навчального процесу і її головне завдання полягає у визначенні корисних для практики раціональних і ефективних методів досягнення дидактичних цілей.

Педагогічна технологія – це цілеспрямоване використання, в комплексі або окремо, предметів, прийомів, засобів подій і відношень для підвищення ефективності навчального процесу [7, с.122].

Педагогічна технологія – проект визначеної педагогічної системи, яку реалізують на практиці [1, с.5].

Під педагогічною технологією слід розуміти вивчення, розробку і системне використання принципів організації навчального процесу на основі новітніх досягнень науки і техніки. Педагогічна технологія виступає як педагогічна система, в якій використання засобів навчання підвищує ефективність навчального процесу [4, с.6].

Специфіка педагогічної технології полягає у тому, що в ній намічається і здійснюється такий навчальний процес, який повинен гарантувати досягнення поставлених цілей. Окрім того, педагогічна технологія передбачає на кожному відрізку навчального процесу попередню діагностичну оцінку рівня знань, умінь і навичок у співставленні з наперед заданими і уточненими цілями. Хід навчання передбачає безперервний контроль рівня відповідності просування учня наміченим цілям.

Педагогічна технологія передбачає формулювання цілей через результати навчання, які виражаються в діях учнів, надійно усвідомлюються, визначаються і перевіряються.

В педагогічній технології виділяють такі послідовні кроки:

- постановка цілей і їх максимально можливе уточнення;
- суворе орієнтація всього ходу навчання на навчальні цілі;
- орієнтація навчальних цілей, а разом з ними і всього процесу навчання на гарантоване досягнення результатів;
- оцінка поточних результатів, корекція навчання, спрямована на досягнення
- поставлених цілей;
- заключна оцінка результатів.

Стрижнем систем професійної освіти і професійної підготовки, їх творчим механізмом виступають педагогічні технології, під час функціонування яких забезпечується зародження, набуття й удосконалення професійних знань, навичок та умінь, звичок, рис, здібностей працівників [6, с.34].

Використання педагогічних технологій у процесі фахової підготовки майбутніх юристів займає важливе місце у професійній освіті. Кількість інформації постійно збільшується, і охопити її повністю у виховному процесі все важче. Під час навчання студенти повинні опанувати велику кількість знань не лише з загальних предметів, а також і з спеціальних дисциплін, мати певний обсяг знань та умінь з обраної спеціальності, відвідувати судові засідання, пройти практику.

Суспільні, економічні зміни вплинули на характер освітніх тенденцій. Науково-технічний прогрес вимагає інтенсифікації процесу навчання, адаптації освітнього процесу до вимог сьогодення. Нині необхідно віднайти, дослідити та реалізувати нові підходи до організації навчального процесу.

В освітній практиці педагогічна технологія може функціонувати на таких рівнях:

1. Загальнопедагогічний рівень функціонування педагогічної технології.

Загальнодидактична, загальновиховна технологія репрезентує цілісний освітній процес у регіоні, освітньому закладі, на певному рівні навчання чи виховання. У такому вигляді педагогічна технологія тотожна педагогічній системі, оскільки вона містить сукупність цілей, змісту, засобів і методів навчання (виховання), алгоритм діяльності суб'єктів і об'єктів навчально-виховного процесу.

2. Предметно-методичний рівень функціонування педагогічної технології.

Йдеться про застосування педагогічної технології як окремої методики, тобто як сукупності методів і засобів реалізації певного змісту навчання та виховання в межах одного предмета, групи в діяльності педагога.

3. Локальний (модульний) рівень функціонування педагогічної технології.

Зорієнтована на цей рівень педагогічна технологія реалізується як технологія окремих частин навчально-виховного процесу, розв'язання окремих дидактичних і виховних завдань (технологія окремих видів діяльності, формування понять, виховання окремих особистісних якостей тощо).

Висновки. Узагальнюючи, відзначимо, що впровадження і використання педагогічних технологій у процес навчання відіграє важливу роль в освітньому процесі. Впровадження новітніх технологій створює передумови для інтенсифікації навчального процесу, сприяє розкриттю, збереженню і розвитку фахових якостей студентів. Отже, в процесі використання педагогічних технологій з'являється можливість більш ефективно вирішувати цілу низку дидактичних завдань:

- 1) інтенсифікувати навчальний процес;
- 2) розширювати світопізнавальну діяльність студентів;
- 3) упроваджувати різноманітні форми і методи навчально-виховної роботи;
- 4) сприяти подоланню інформаційного та психологічного бар'єрів;
- 5) формувати стійку мотивацію студентів на основі використання сучасних матеріалів, актуальних проблем.

Отже, підводячи підсумки, треба підкреслити, що використання педагогічних технологій значно збільшує інтенсивність навчального процесу, сприяє різнобічному розвитку у студентів фахових якостей у різних галузях науки та допомагає викладачу у реалізації освітньо-виховної мети.

Література:

1. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. - М., 1989. - 192 с.
2. Гуревич Р. С. Теоретичні та методичні основи організації навчання у професійно-технічних закладах: Монографія / За ред. С.У. Гончаренка. - К.: Вища школа, 1998. - 229 с.
3. Коменский Я.А. Великая дидактика. Избр. пед. соч. - М., 1982. - Т.1.
4. Прокопенко І.Ф., Євдокимов В.І. Педагогічна технологія: Посібник.-Х.: основа, 1995. - 105 с.
5. Собко Р., Петринєць В. Навчання комп'ютерних технологій у професійній освіті: специфіка, досвід, проблеми //Педагогіка і психологія професійної освіти. - 2002. - № 6. - С. 232-238.
6. Яворська Г.Х. Педагогіка для правників. Навчальний посібник. - К.: Знання, 2004. - 335 с.
7. Woolman M. Technology on education. // The Encyclopedia of education / Ed. L.C.Deighton - V.I-10-N.-Y., 1971.

The article deals with the problem of using pedagogical technologies at higher educational institutions. The author emphasizes the necessity to introduce into practice pedagogical technologies, which are directed at the improvement of educational system and intensification of educational process.